

„Soča“ izhaja vsak petek in velja
s pošto prejemana ali v Gorici na dom
pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „po-
slenicah“ se plačuje za navadno tristo-
ne vrsto:

8 kr. ču se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po
10 soldov v Gorici v tobakarnici v go-
spoki ulici blizu „treh kron“ in
na starom trgu. — v Trstu v tobakarni-
ci „Via della caserma 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo
uredništvu „Soče“ v Gorici v Mailing-ovi
tiskarni; naročnina pa in oskrbništvu „Soče“
Via del Giardino v Zoratti-jevi hiši
II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj
se blagovoljno frankujejo. — Delalcem
in drugim nepremožnim se naročnina
zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

V Gorici 3. januarija.

Srečno in veselo novo leto voščimo iz dna
srca vsem Slovincem in Slovanom sploh, a še
posebej svojim častitim prijateljem in podporni-
kom. Naj nam ostanejo zvesti, a prizanesljivi
tudi v novem letu.

„Soča“ se bo ravnala tudi za naprej kot
glasilo političnega društva „Sloga“ po doseda-
njem programu: zagovarjala bo kot pogumna
stražarica južnih mej celokupnost drža-
ve ter brez prizanašanja udrihala po onih iz-
dajalskih elementih, kateri grizejo starodavne,
zakonite vezi, da bi se čem brže, tem ljubše od-
trgala naša lepa dežela s Trstom in Istro vred
od staroslavne krone Habsburške; varovala bo
pa tudi in neustrašljivo branila najlepše svetišče
naroda, njegove svete pravice; v tej lepi,
dasí v naših razmerah težavni nalogi, bo vselej
tako brezobzirno postopala, kakor se spodobi
neodvisnemu ljudskemu organu. Sled-
njic bo „Soča“, kakor vselej do zdaj, tudi za
naprej po svoji moči pospeševala vsestranske du-
ševne in gmotne interese slovenskega naroda in
v tem se bo v prvi vrsti ozirala na domače raz-
mere in potrebe naše ožje domovine.

Naj nas slovenski rodoljubi z obilno na-
ročbo blagohotno podpirajo, pa tudi oni, kojim
peró gladko teče, naj je za Boga v novem letu
bolj pogostoma za naš list pomočijo, kakor v
preteklem, da se združenimi močmi in v duhu
prave sloge delamo za blagor svojega naroda.

Vse one, kateri želé list dobivati, prosimo,
naj se blagovole skoro s pismenimi naročba-
mi oglašiti, če jim je mogoče, naj priložijo koj
naročnino; komur pa zdaj ni mogoče, ta naj vsaj
naznani, do kedaj se zaveže za plačilo. Današnja
številko primejo še vsi dosedanji p. n. naročni-
ki, prihodnjo pa samo tisti, kateri se
pismeno ali ustmeno pri našem os-
skrbništvu naročé. To povemo jasno in do-
ločno, da ne bo potem nobene zamere.

LISTEK.

Arnavti ali Albanci.

V črno temo je še vedno zavita istorija tega
bojnega naroda i tudi njegova dežela je prav malo
poznana. Pri rešenju vztočnega (orientalnega) vpra-
šanja govori se dan danes dokaj o tem starem na-
rodu, zlasti lani grozila je tako imenovana albanska
zveza (liga) celó zmogovitej našej armadi. Naj izvedó
toraj tudi naši bralci, kaj smo sem ter tja brali o tem
ljudstvu, ki spada na više več ali manj samostalnih
plemen ali rodov.

Io najnovejših študijah je skoraj za gotovo do-
gnano, da so Albanci ali Arnavti neposredni potomci
starih Pelazgov. Oni so bojevito pastirsko ljudstvo,
ki se trdno i stanovitno drži svojih prestarih šeg i
navad, voléje pravice i krvne osvete (maščevanja) i ki
noče prav nič vedeti o evropskeji omiki.

Albanci stanujo v svojej starej domovini na Tur-
škem meju Barom (Antivari), Novim pazarjem, Ka-
storijo i Valono. Vseh Albancev bode blizu 1.500.000
duš, od katerih živi 1.200.000 na Turškem, 200.000 na
Grškem, do blizu 100.000 pa v južnej Italiji na se-

„Soča“ bo izhajala vsak petek večer in ve-
ljala, kakor do zdaj.

za vse leto f. 4.50,
„ pol leta „ 2.30
„ četrt leta „ 1.20

Vsi drugi pogoji so naznanjeni na čelu lista.
Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo ured-
ništvu „Soče“ v Gorici v Mailing-ovi
tiskarni, naročnina pa in oznanila našemu
oskrbništvu v Gorici „Via del Giardi-
no“ II. nadstropje Zoratti-jeve hiše.

Doba sprave.

Z novim letom stopa naša notranja politika v
neko novo dobo. Ustavovercem se začenujo očje od-
pirati, ali vsaj delajo tako, kakor bi se jim odpale
in kakor bi spoznavali, da stvari v Avstriji ne morejo
po dosedanjem potu naprej iti, da razpor mej na-
rodi ne more dalje obstati, ako hoče Av-
strija obstati in krepka in mogočna biti.
Kedo bi si bil kaj takega pričakoval, da nas glavno
glasilo Herbstove stranke za božične praznike razne-
nadi z mirnim, prijaznim pozivom do Čehov, naj vsto-
pijo v državni zbor in se lotijo skupnega dela z usta-
voverci Nemci? In čujtel ista „N. fr. Pr.“, katera
je celih 18 let pri vsaki priliki svoj židovski žolč raz-
livala na trmoglave Čehé — jih zdaj tako ljubezuji-
božku, da bi jej skoro verjeli, ako bi preveč ne su-
mili, da se je volčica z ovčjim kozuhom odela. „Ako
hočejo poslanci češkega naroda“ — piše mej drugim
ustavoverno glasilo — „pošteno in dosledni biti, ako
hočejo — in o tem nam ni dvomiti — odkritosrčno
zastopati koristi svojih marljivih, obdarjenih, v go-
spodarskem oziru jako razvitih in davkasposobnih
vojilcev, potem morajo najti tisočero dotiko z nem-
ško ustavoverno stranko, katera zastopa prav enako-
lične interese, prav podobno volilstvo, pa se mora
zdaj sama bojevati za aktivne dežele proti politiki,
katera se naslanja na poslance niže obdačenih, pasiv-
nih dežel, koje vprašanje zarad stroškov le malo za-
nima“ — in sklepa po tem: „Naj pridejo Čehi na pod-
lagi kompromisa ali brez njega — mi bomo smatrali
njihovo navzočnost v državnem zboru kot dobro-
došlo pomnožitev, katera bo krepila moč
parlamentarnega vladovanja v Avstriji
in preverjeni smo, da se kompromis, ki bi se vtegnil

vernem i južnem Bolgarskem. Večina Albancev pri-
pada dan danes k mohamedanskeji veri. Do početka
trinajstega stoletja bila je na Albanskem razširjena
najviše pravoslavna (staroverska) cerkev; od oih dob
pristopilo je dokaj plemen v severnej i srednej Al-
baniji h katoliškeji cerkvi, ktera ima dan danes v onih
krajih še sedem škofij, sto i deset žup (far) sé sto i
dvajset tisoč duš.

Albanci govore svoj jezik, ki nej nič podoben
nobencmu družemu sedaj živočemu jeziku. Svoje az-
buke (abecede) pa nejmajo i sploh ne pišo prav nič
v svojem jeziku. Kder potrebuje ljudstvo kaj pisa-
nega, to se mu napiše po turški, grški ali pa po i-
talijanski. Nej toraj čudo, da se nahajajo Arnavti na
navržeji stopinji izobraženosti, ter da ne hoče nič
vedeti o evropskeji kulturi.

Albanec je pastir, vojniki i razbojnik, — s pol-
jedelstvom se peča le na toliko, na kolikor mu to
služi za najpotrebneše vzdrževanje. Zakonov (postav)
i društvenega življenja on ne pozna; mari mu je le
ustuo sporočilo i volčja ali pravica močnejšega. Za-
stran tega tudi ne ve Albanec, kaj je v našem pomenu
pravica i krivica, in on misli, da sme vse storiti, kar
mu re more kedó, od njega močnejši sé silo zabraniti.
Danes bode služil kakor žolnir kacemu begu, jutri
svojemu sovražniku, ne da bi pri tem občutil, da je

pred njihovim vstopom v državni zbor sklepati, kedar
bodo enkrat notri; uže samo po njihovej dejanski
navzočnosti doseže.“ Tudi drugi merodajni dunajski
listi pišejo v enakem zmislu. Tako pravi „Tagblatt“
mej drugim: „Avstrijsko ljudstvo mora z vso mora-
lično silo lotiti se dela, ono mora svojo edinst
razodeti in odpovedati se starim razporom. Tako ne
more ostati, da bi sé državni interesi žrtvovali na-
govom ene same narodnosti. Avstrijska misel tirja,
da se enako varujejo interesi vseh, kateri imajo
v tej državi svoje domovje. Ustava ni nespremenljiv
dogma, ona ne zahteva, da jo smatramo kot večno,
nedotakljivo modrost za vse čase in za vse mogoče
razmere. Kakor zdaj, to ponavljamo, tako ne more
vstrajati; ali pride pomoč iz države na podlagi ljud-
ske edinstnosti i ljudske sprave, ali pa smo izro-
ženi slepm primerljajem ter postanemo lahko plen
pretečih dogodkov.“

To so vsem pravim Avstrijcem zares dobrodejni
glasovi, temveč ker so se tako nenadoma začeli od-
mavati od one strani, od koder jih nisno poprej še
nikdar slišali. Da bi le ne bili Sirenino petje, katero
zapeljivo vabi krotke lahkoverne Slovaue v nevarni
vrtinec ustavoverskih zapletov!

V enem oziru imajo pa morda vendar spraved-
ljivi članki ustavoverskih glasil nekoliko jedra. Mi
menimo namreč, da vtegnejo naši ustavoverci ravno v
sedanjem polčaji spoznavati potrebo sprave mej av-
strijskimi Nemci in Slovani za to, ker se bojé, da ne
bi jim Madjari prvaštva prevzeli v državi; kajti očito
je, da se oholi sinovi nekdanjih divjih Hunov po njem
spenjajo in da so tudi uže znamenite uspehe dosegli.
To pa, se ve da, ne more biti po volji našim Nem-
cem, da bi jim državno voditeljstvo, katero imajo uže
od starodavnih časov v rokah in do katerega sé po
svojem kulturnem stanji za popolnem opravičenem
smatrajo, kateri koli drug narod iz rok izvil. Pa tudi
mi avstrijski Slovani se bomo vselej in na vso moč
bránili madjarskega gospodarstva in bi sé v ta namen
tudi z Nemci tem rajši sprijaznili i združili, da se
le državno prevažje ne nagne na zapadno stran, —
ako bi hoteli oni z nami pošteno v to sodelovati, da
se vresniči, kar zahteva po „Tagblatt“ 5tih besedah
avstrijska misel, da se namreč enako varujejo interesi
vseh, kateri imajo v Avstriji svoje domovje. V tem
zmislu smo tudi mi radi najtoplejši zagovorniki sprave
meji avstrijskimi narodi. A po dosedanjih dolgoletnih
britkih skušnjah nam pač ne more nihče zameriti, ako
se še sumljivo obotavljamo, ko čitamo v dunajskih listih

enemu ali družemu nezvest postal: „Rabe me“ — tako
mislí Albanec — „i kedor me rabi, naj me dobro
plati“. Damora pri taci okoliščini zavladati i vladati
volčja pravica krvna osveta mestu javnega i privat-
nega prava, razume se samo ob sebi.

Najviše javno oblast ima ljudstvo samo, i to oblast
izvršuje ono v ljudskih shodih. Ti shodi ali skupščine
obdržavajo se navadno dvakrat v letu in sicer tamó,
kder se slučajno v spomladi i v jeseni nahajajo črčde
kterega albanskega rodu. Od vsake hiše mora priti k
zboru vsaj en mož. Vladike, starešine i gospodarji
vsedó se v krog; ljudstvo je okoli njih; vsi so oro-
ženi. Vladika rodi naznani, o čem se ima obravnovati,
starešine stope v posvete i naznane svoj sklep vladici.
V važnejših odločilnih zadevah glasuje vse ljudstvo i
v taci primerljajih priseže vsi navzočni na svoje kri-
žema položene ročnice (puške). Vsaki rod ali pleme
spada na više okrajev, ktere zastopa vladika, v bojnih
časih pa zastavničar (barjaktar). Razez mestodržca
(governerja) ne poznade pleme nobene druge državne
oblasti i tako imenovani Vuluk-baši v glavnem mestu
okoga (vijaleta) je posredna osoba, s katero Vali s
kacim plemenom občuje. Vuluk-baši izročí paševa
povelja pojednim plemenom; on pobera tudi davke,
ako ktere v kacem okrogu prebivalstvo plačuje.

Skupščina imade ne samo zakonodavno (postavo-

dolga razmišljanja o spravi, pa tudi rahle odmeve iz českých listov, ki so uže večinoma preverjeni, da bo iz te moke zares kaj kruha.

Dopisi.

Iz Kobarida 29. decemb. (Izv. dop.)—(Ločitev od doma in vrnitev.—Naši delavci v Bosni.—Zima.—Božično petje nekaj in zdaj.—Beseda.)

Vračajo se Kobaridci iz Bosne, v katero so pred nekimi meseci odšli. Žalostna bila je žena, ko se je od moža poslovila, žalosten, nabit je bil mož, ko je ženo in malega otroka k slovesu na persa pritiskal, po njegovih mislih morda zadnjič, oba na vroče čelo poljubil; saj od te Bosne pripovedovalo se je marsikaj hujega; hudobni ljudje, rekalo se je, so v Bosni, radi strežejo ljudem po življenji. Težko res se je vsakdo od svojih dragih ločil, le serčnost in up, da morda tam ne bo tako hudo, pomogla sta, da je vsakdo pri svojem sklepu ostal ter se podal v novo pridobljeno avstrijsko deželo, da tam svojo srečo skuši. Saj v Kobaridu ni nobenega zaslužka, slabe letine, veliki davki, katerih ni lahko omagati, pritiskajo ubožega kmeta, ki, če le more, kam gre, da si kak krajcar prisluži. Tih, mervito bilo je v Kobaridu po njih odhodu v Bosno. Žalostno deržale so se Kobaridčanke; a že prvi listek jih je razveselil, saj jim je prinesel veselo poročilo, da so oni, ki so odšli zdravi, zraven bili so pa tudi novci za tako priljubljeno „kofce“. No zdaj so se skoraj vsi polni denara vernili. Zopet oživel je mervito Kobarid; kerčme, prodajalnice so pridnejše obiskovane; da bi le preveč ne bile, da bi to občno bogastvo, ako smem v malih mesecih prisluženi cvenk tako imenovati, le spet tistega nesrečnega veselja, strasti do iger ne zbudilo. Splošna govorica suče se zdaj okoli Bosne, kateri pred kratkim še imena vedeli niso; govori se zdaj o njej, ko pred nekimi leti o Predelski železnici. Vsakdo ve o njej kaj pripovedovati, sosebno pa mladeniči, ki so bili pri vojakih, eden pri tem, drugi pri drugem polku, po tem takem v raznih, skoraj vseh bojih. Deželo jako hvallijo in komaj čakajo pomladi, da zopet tje odrinejo. Nekteri prišli so bolni domu, a so kmalu ozdraveli, le enega moža odtergala je nemila smert ženi in trem otrokom. Mož bil je že šestdeset let star, morda so bile njegove ure že tako ali tako štete.

Snega je tukaj precej, mraz tudi dobro pritiska. Božič bil je žalosten; posebno smo pogrešali na sveto noč prelepega petja. Kaka razlika med letošnjim in predlanskim svetim večerom! Kaj je tako sprememba zakrivilo? Umerl je r.ož, ki je vse svoje moči petju žertoval, umerl je delavni učitelj, s katerim se je le redek meriti mogel. Kobaridci se ga pa tudi često spominjajo, se svojimi pesmi postavil si je on v Kobaridu trajen spomin.

Pred nekimi dnevi prikazal se je po 35 letih—na neki strehi plamen, pa je le več strahu, sosebno mej nežnim spolom vnel, nego škode naredil.

Na sv. tri kralje napravijo tukaj besedo s plesom; naši rodoljubi, so vendar pridnejši od vaših mestnih čitalničarjev.

Z Banjšic, 30. decembra. Bo že zopet kaj o snegu, poreče kdo; no, zakaj pa ne? Sneg je vsaj „lep“ predmet, da malo takih.

Ko nam je bil dež — ki nas je rešil šekveštra — valed predolgotrajnega poljubovanja nadležen postal, želeli smo si zopet snega, da bi nas rešil vročinskih boleznih, ktere so z dežjem prisople na višave. Ko je nori „molček“ par močnih oseb pobrisal s po-

dajavno), temuč tudi eksekutivno moč. Globe (kazni v denarji), beg i krvna osveta so edina sredstva kazenskega sodstva; zapora i ječ Albanci ne poznajo, i samo paša sme koga zapreti, se ve da, ako imade za to zadosti moči. Kedor koga umori, mora iz domovine pobegniti, njegovo premoženje se pograbi i njegovi sorodnici (žlahta) plate po moči svojega prem. kazen v denarji od deset do petdeset naših goldinarjev. Po starih običajih ima družina umorjenčeva sveto dolžnost, maščevati se nad morilecem i večkrat zapadó tej kazni bližnji sorodnici morilčevi. Razen umora zadene tudi prešeštne i zavodljivce deklet krvna osveta. Tujce se sme svobodno okrašt i oropati. Kedor pa ktere domačina okrađe ali oropa, odgovoren je za to samo pred civilno sodno oblastjo. Večje pravde razsojajo razsodnici. Pravde meju mogočnimi, bogatimi pravdarji trajajo tako dolgo, dokler se oba pravdarja po vzajemnem opehanji ne pogodita.

Vojno pravo imado Albanci še precej razvito. Mir se mora odpovedati, vojna pa napovedati s pozvanjem na boj i streljanjem. Poročniško službo opravljajo ženske, ker ženske, kakor slabotne osebe, uživajo v bojnih časih pravico nedotakljivosti. Pri vsem tem udeleževajo se vojne tudi žene i deklice, da spravljajo ranjence i mrtvece iz bojnega polja, da padle sovražnike ropajo, da jim glave sečo, da svojim

vršja prstene ladjice in celó tice po kletkah moril, prosili smo nebeške krilatce, naj nam pošljejo hladnega zdravila z nebes. In padlo je snega, lepega, hladnega toliko, da so ga težko gazili. Dva človeka, ki sta iz Gorice gredé čez našo planoto gazila, sta bila primorana klicati „na pomoč“, ktera jima je tudi prišla za časa. Škoda, da ne tako tudi nekemu Lokovčanu, ki je iz Grgarja domu gredoč na poti zmrazil. Naš Lokovec pa Crnogora.

Dne 10. decembra so se bili zbrali v Lokovških Cetinjah črni sokoli iz Čepovona, Tribuše (gorenje), Kala in Banjšic, da so obhajali obletnico zmage pri Plevni. Popoldne so preganjali vraga iz njegovih trdnjav. Popoldne so napivali Jugu-Slovanu, in „Plevna je padla“. Povem naj, da so dali polni steklenici ime Plevna. Še edno.

Videti toliko snega, namenil sem se pisati do g. Cailletet-a, francoskega kemikarja, ki je ravno zdaj leto dokazal, kakor časnik „A. u. N. W.“ pové, da se dá celó naš za dihanje namenjeni zrak tako stisniti in zgostiti, da se v kaplje, vodo spremeni, naj li poskusil ta lepi sneg tako stisniti in zgostiti, da bi, če ne žito, vsaj slama iz njega postala, ker nimamo več, s čim živini posteljati. Pa glej, prišla je mokra megla, ki zdaj sneg tako stiska, da se že listje izpod njega kaže. To ti je kemikar, ta megla. Bog!

S Proseka 27. dec. (Izv. dop.) Ne da bi govoril „pro domo“, — saj sem le po naključju tukaj, — moram pohvalno omeniti, da so Prosečani v občé narodno uže tako vzbujeni, da bi jih vse italijanske sirene se svojim zapeljivim petjem ne mogle več v spanje zasibati, pa tudi sila tržaškega magistrata in njegovih postavljenecv ne več v njih zvestih prsih narodni čut zadušiti. Previdno in vstrajno delovanje zavedenih narodnjakov, kojim e na čelu poštenjak Nabergoj, je sezidalo trden jez proti neumornemu prizadevanju mestnega magistrata, katero meri na to, da bi se s pomočjo uradoma nameščenih ob. ih načelnikov, z vvedenjem če dalje več italijanske v okoličanke ljudske šole in z raznimi drugimi sredstvi cela okolica polagoma poitalijančila, ter tako pridobila Italiji „irredenti“; čitalnice in bralna društva pa po okolici so narodna ognjišča, okolo katerih se zbirajo možaki in mladina, ogrevaje se za narodno omiko in napredek; ravno za to so pa ob enem tudi močne trdnjave, pod katerih varstvom se nikdar ne razruši narodni jez. — Proseško bralno društvo spada tudi v to vrsto; brali ste uže nekatere krat v „Soči“ o zanimivih zabavah, ki jih napravljajo tukajšnji rodoljubi in tudi na Štefanje so se zbrali na svojem narodnem ognjišču k živahni božični veselici. Prav mnogobrojna lepa zmes nježnega in močnega spola je polnila prijazno sobano, v kateri so se na lično napravljenem odru (delo našega starega Sovodenskega znanca g. Vrišer-ja) prav vrlo obnašali domači pevski in glediščni diletan-tje. Jaz sem žalibog lepši del besede zamutil in ne morem tedaj poročati, kako so se vršile posamezne točke; toda po občni pohvali in zadovoljnosti, pa tudi po tem, kar sem po besedi sam slišal in videl, sklepam, da je bila beseda prav lepa. — Za kar lahko mi Goričanje in še marsikje drugod tržaško okolico po pravici zavidamo, to je tako imenovani proseški kvartet, — štirje slavci; vam povem, da zaženejo lahko se svojim vbranim, razne čute nježno izrazujočim petjem štirideset drugih v kozji rog. — Domača zabava, pri kateri je sladka proseška kapljica prav prijetno močila suha grla, segala je mej petjem in napitnicami uže v prve ure polupraznika Sv. Jvana, ko se je jela vesela družba razhajati; meni pa še zdaj, ko te vrstice pišem, milo - otožno po ušesih šumé Hajdrihove krasne melodije — ki so zares pra-

streljivo i hrano donašajo ter da z visocih strmih peči kameje i stene na sovražnike valé.

Ženske živé pri Albancih v čudnih razmerah. Ženske nihče ne snubi, temuč jo vkupi za ženo i skupilo od deset do trideset naših goldinarjev propada njenemu otcu. Arnavti stanujó po planinah ne žene se pri svojem plemenu, temuč pri sosednjem, ker je sorodstvo (žlahta) skupnega plemena pri njih zakonski zadržek. Z možitvijo izstopi ženska iz zveze svojega plemena, ter vstopi v družino i v pleme svojega soproga. Zaradi tega so tudi ženske izključene od nasledstva ali dedovanja, i sicer tako, da se pokliče k nasledstvu ženska le za vsimi moškimi sorodniki.

V močvirnih primorskih predelih, kder jedino le vlada osmanska oblast, ne drže se Albanci tako ostro več omenjenih navad. V Primorji peča se Albanec tudi s kupčijo i s kmetijstvom kakor Grk, Turek i Vlah, s kterimi skupaj prebiva, ali tudi tam ohranil je Albanec svoj stari vojni duh i svoje sovražstvo proti evropskej omiki.

Ako bode kedaj mogoče spraviti Albanca iz njegovega prirojenega mu starega živjenja, je prašanje prihodnosti. Brez velicéh žrtev, brezi meča i denarjev se to težko dosegne.

Lukavečki.

vi slovansko-jadranski glasovi, kateri bodo vedno šumljali in bobneli po slovenskih pokrajinah.

V narodnih krogih v Trstu in okolici — tako sem danes slišal — razpravljajo vprašanje, ali ne bi bilo prav, ustanoviti italijansko-slovanski list v Trstu, kateri bi zagovarjal interese Primorskih Slovanov, tak list, kakoršen je n. p. „Il Nazionale“ oziroma „Narod. list“ v Dalmaciji. Nekda je uže stvar precej dozorela in da vtegne med letom 1879 beseda meso postati.

Ravno kar se pomika dolga vrsta italijanskih dvokolnic — kakih 100 — proti Trstu; konji in mezge, ki so v te „karjole“ vpreženi, so večinoma revne kljuse. In uganete, kam gre vsa ta ropotija? — V Hercegovino za prevažanje vojaškega blaga; tudi s Pivke in s Čičerije se je nekda odpravilo, vse kar ima konje, mezge in osle, v novo deželo. Italijanski vozniki so večinoma iz vasi okoli Vinčence in Verone. Kedo bi si mislil, da so tudi v blaženi deželi, katera bi nas tako rada objela v svoje naročje, lačni avstrijskega kruha!

Vreme imamo tako, da se Bogu usmili; sneg je večinoma skopnel; a po cestah je na osojnih mestih vse zmrazilo, na solnčnih pa blata do kolen. Zdaj mrcini dež in neprijetna megla se vlačí po morji, pa tudi po Krasu, kakor bi bili na kakem močvirji — in ne mej sivim, suhim kamenjem.

Iz Maroškega Novega trga na Sedmogra-

škem. (Izv. dop.) Bela, zimska odeja nas uže precej zakriva, da ni mogoče s poljskimi deli napredovati. Clovek, rastlina in žival imajo dovolj časa odpočiti se, da se na pomlad tim pridnejše in vstrajnejše lotijo velikega dela. Zaradi jesenskega, dolgo trajajočega, deževnega vremena so se tukaj na Sedmograškem kmetovalci v splošnem z jesenskimi deli zakasnili da jih tim več dela v spomladi čaka. O lepih dnevih so pospravljali zelo bogate pridelke, toda dež jih je uže pred končaním vvažanjem zasačil, da so mogli po tem le malo ali skoro nič žita vsejati in se k nobenemu delu za spomladansko setev pripraviti. Žita se je letos veliko veliko manj vsejalo kot lani in nahaja se mnogo kmetij, ktere niso še toliko vsejale, kolikor pridelka za domačo rabo potrebujejo, vsled česar bode treba hlapcem kruha vkupavati. Upa se na zgodnjo ugodno sponlad in na mogočnost, da bode setev jarega žita in turšice kmetovalca odškodovala. Vsega tega tukajšnji Sekler (prebivalci ob Maroškem Novem trgu se tako imenujejo) ne vé in ne premisli in popolnoma zadovoljen je, ako je letos za praznike bolje kot je lani bil z špehom, kruhom, žganjem in tobakom preskrbljen; ali k letu, ako ne bode zgodnje ugodne spomladi in se dela dobro ne poprime, mu bode joj po trebuhu. Kakor sem uže omenil, lje bila letos tudi na Sedmograškem bogata letina in posebno reps in turšica sta se prav dobro sponesla in enako smo tudi z letino pšenice, rži in ovsu popolnoma zadovoljni. Vina tudi ne manjka in se prav po ceni vdobi, ali vendar ni ga na Sedmograškem toliko kot v bližnjem Aradu, kjer, kakor sem iz zanesljivega vira poizvedel, se lahko vsaki in bodisi tudi naj močnejši pivce, za 10 novčičev 24 ur časa na klet naroči, t. j. deset novčičev se plača in se cel dan, kolikor hoče, vina pije. Se ve, to je vino le za vedno žejna grla; dobro in pošteno dobro, namizno vino se lahko kupi po 2 gl. 50 kr. do 3 gl. vedro (56 1/2 litrov). Hitro po trgatvi se je posebno v Švajco veliko tisoč hektolitrov Ogrskega vina izvozilo; ali vse to je bilo v primeri s celo množino vina na Ogrskem, kapljica vode iz morja; a ceno so vendar hitro porasle, ali tudi kupčija žalibog naenkrat padla, da se sedaj le prav malo izvažá. Vinotržci imajo še z vinom 1877. kleti napol. jene in jian ni potreba vina od 1878, tako da ubogi vinar ne more niti po najboljšej ceni svojega vina prodati, da bi opravila opravil. Kakor z vinom, tako je tudi z žitom in vsem. Blaga strašansko, a denara nič. Proda se po ceni, a vkupiti mora se drago, kajti blago nema nobene vrednosti, a denar je zelo drag. V resnici, cel voz žita pripelje v mesto in je zamenja za par forintov, kteri mu ne zadostujejo, da bi si par zimskih čevljev vkupil. Vsega je dosti, ali uboštva največ. (Standrc.*)

Politični pregled.

V Gorici 3. januarija.

Z DUNAJA. — Gosposka zbornica je 28. dec. potrdila postavbo, vsled katere je podaljšana veljavnost vojne ali brambovske postavbe do konca tek. leta. Pri tej priliki je izrazil finančni minister de Pretis nado, da bodo avstrijske finance kmalo v redu, če ne zadenejo državno nove nesreče. Celih šest let uže stavi mož finance v red, vsako leto ponavlja v zboru iste fraze — a kako daleč je uže prišel?

*) Prosimo, oglasite se večkrat!

Ured.

Poslanska zbornica prične še le v drugi polovici tega meseca svoje zborovanje. Berlinska pogodba pride najprej na dnevni red. Ali bodo uže drugi možje zasedali ministerske klopi, ni gotovo; a govori se mnogo, da pride cesar jutri na Dunaj in da bode po tem koj imenovano novo ministerstvo, obstoječe iz samo novih mož. Tako poroča sicer dobro podučen Auersperg-ov organ „Bohemia“.

Tukajšnja policija je razpustila društvo nemških vseučilišnikov zaradi veleizdajskih nakan, s katerimi so pot gladili zedinjcaju s Prusijo. V društvu je bilo 1006 dijakov in 135 profesorjev; vitez Schönerer je bil tega društva častni član.

IZ TRISTA. — Nove volitve za mestni zastop, ki je ob enem deželni zbor, so razpisane za 12. dan in naslednje dni marcija. Radovedni smo, kako se pri tej priliki obnese vlada; ako bo previdno in pogumno postopala, morajo priti državi zvesti elementi na krmilo, in če bo to, potem bodo tudi Slovenci dostojno zastopani.

IZ ZAGREBA. — Naš sabor se je 28. decembra sešel. Dan je predložil postavo, po kateri se podaljša nagodba z Ogrsko za eno leto. — 27. dec. je tu umeril odlični rodoljub Anton Jakič, še le 51 let star. Ranjki je bil veletržec, predsednik trgovsko-obrtniške zbornice, deželni poslanec itd. Težko bo nadomestiti vsestransko delavnega moža.

IZ BUDA-PEŠTE. — Tu je vse kroge razburila vest, da je te dni nek mlad tujec, Saksonec po rodu, prežil na cesarjevo življenje. Prišel je v Gödölle, kjer je zdaj cesarski dvor, in tam je kmeta, pri katerem se je ustavil, toliko popraševali, kje stanujeta cesar in cesarica, kam hodita na lov in drugo, da je vzbudil opravičen sum, da tujec kaj zlobnega namerava. Kmet naznani to v kraljevem gradu in kmalo so pozvali 12 dvornih žandarjev in več policistov z Dunaja, kateri pazljivo stražijo grad in okolice. Govori se, da so tujca uže zasačili in v zapor gnali.

IZ SARAJEVA. — Z novim letom je začela novo ustanovljena deželna vlada za Bosno in Hercegovino, ki ima v Sarajevu svoj sedež, svoje uradno poslovanje. — Uradni časnik „Bosansko-Hercegovske novine“ bode na povečje vojvode Virtemberskega v hrvatsko-srbskem jeziku izhajal; tiskal se bode z latinico in cirilico. — V Hercegovini še vedno hudo razsaja goveja kuga. — V Bosni pa se še najhuja konjska bolezen, to je konji postajajo smrkovi. Postrelili so vsled tega uže na stoletje konj in škoda je tem večja, ker treba povsod tudi vso konjsko opravo pokončati in zagrebsi.

IZ RUSIJE. — Znani narodni voditelj Aleksakov, kateri je bil vsled ostrega govora zoper vlado iz Moskve prognan, vrnil se je zopet tja. Slovanska društva so zopet prevzela svoje delovanje. — Vseučilišniki so za čeli rogoviliti zoper vlado, misle da prisilijo cara, da odstopi, ali da progosi ustavo; a vlada postopa ostro zoper rogovileže. Vseučilišnikom je zaukazano, da morajo nositi uniforme, kakor nekdanj. — Rezmere mej rusko in angleško vlado so zdaj vsaj na videz prijazne. — General Kaufman dela nekda v Trškendu, v ruski Aziji, velike vojne priprave; ali so te obruene proti Kitajskemu, ki v Kažgaru vojsko zbira, ali pa hoče Rusija, ko se bode mir sklepal mej Afganistanom in Anglijo, tudi odločno besedo govoriti, ni še znano.

IZ SRBIJE. — Narodna skupščina v Nišu je z veliko večino glasov sprejela vladni predlog, da ostane dosedanja tiskovna svoboda do konca l. 1880 v veljavi. Dovolila je tudi, da se srbska ustava razširi na novo pridobljene okraje. — V srbskih gimnazijah in drugih višjih šolah so vpeljali nauk ruskega jezika. Ruska vlada je dovolila v ta namen 60.000 rubljev letne podpore, ki se razdelé med dotične profesorje.

BOLGARSKA skupščina se snide 6. januarja v Trnovu, da naredi ustavo in voli kneza. Ignatiev in Dondukov imata nekda mej Bolgari

naj več upanja; — a v novejšem času se govori še o tretjem kandidatu, kateri se od nemške strani ponuja, in ta je bavarski princ Arnulf.

Domače stvari.

Mestne mizerije. Mestni župan goriški je v tajni seji dne 28. decemb. sporočil mestnemu zboru, da dela koncem leta znamenit premanjkljej občinskemu gospodarstvu silne zadrege. Vest je prišla kmalo v javnost in čujte in strmite! „L'isonzo“, do zdaj prepohlevno glasilo goriških magistratovcev, jo je koj obesil na velik zvon. Zdaj ve mesto, zdaj vemo vsi, da je v mestni blagajnici velika mizerija in ker se take stvari posebno v manjših mestih čedalje debelejšje slikajo, — raznašajo se tudi uže po Gorici čudne in prečudne govorice o mestnem gospodarstvu in o njegovih žalostnih nasledkih. Pa to še ni zadosta! „L'isonzo“ razkriva v prvi svoji letošnji številki, kedo je v prvi vrsti kriv sedanjih finančnih zadreg našega mesta. In kaj menite, kedo? — Skoro ne moremo verjeti svojim očem, prečitaje dotični „isonzov“ članek — kajti v njem se naklada cela butara krivde na ramena onemu faktotumu mestnega magistrata, katerega, čega tudi ne inenujemo, celo mesto, vsa dežela predobro pozna, saj ga je „L'isonzo“ sam (*non bandiera ma banderuola*) uže Bog ve, kolikokrat v deveta nebesa povzdigaval in Italijanissimi in lahoni so ga na svojih rokah nosili kot mučenika za „Italo irredento“ še takrat, ko ni bila še tako krščena. Toda „tempora mutantur“; od kar je ovi faktotum pripustil, da so njegove hčere v nemškem društvu sodelovale za avstrijsko-patrijotičen namen, od kar se je še marsikaj drugega dogodilo — potegnili je tudi v Isonzovih predalih drug veter in je zasaknil „banderuola“ vsaj v tem oziru na dobro stran, da pozve občinstvo, kako se v mestni hiši za kulisami gospodari. Kaj več prihodnjič, ko se stvari bolj razjasnijo.

Vino ima svojo moč. V onem delu Sočke doline mej Ročinjem in Platarjem, kojega imenujejo Kopovišče, je na samotiprecej visoko nad cesto kmec-tija „pri Kopoviščarji“. Tja se je vračala na novega leta večer, ne vemo prav, iz katere krčme v Ročinji, pošteno natreskana zakonska dvojica. Čem dalje hodi, tem huje jo omaguje zaužita pijača; mož vleče na desno, žena na levo, noge se jima zapletajo, cesta jima postaje preoska. Ko dospeta uže precej pozno v noči blizo mesta, zrnega pod imenom, pri turškem krizi zažene se onemogla kmetica naenkraat proti cestnemu robu, zgubi enakotežje in, o grozal! ko bi trenil, leži mrtva pod robom. — Edinega 12 ali 13 letnega dečka obhaja nenavadna otožnost na samotnem domu; prižge svetilnico in gre zakesnelim staršem naproti — a le prekmalo pride na mesto strašne nesreče. Kak prizor!

Matere pazite na svoje otroke. — Neža Gorupovega iz Skopega vzela je lani na rejo svojo triletno unukinjo Pepko. Ker je po dolgem meglenem vremenu sonce bilo prisijalo, pustila je Neža Gorupova 13. dec. l. l. to svojo unukinjo na dvorišči, da bi se tam solnčila, s ma pa je šla na polje delat. Dekletce dobivši svojo družico Maruško šlo je ž njo v hišo sosedu Ivana Guliča, kder se je na nizkem ognjišči za prašiče kuhalo. V tej hiši nej bilo razen enega enoletnega dekleca nobenega doma. Uboga Pepka vnela se je pri ognju, i predno je njena tovaruška sosedu na pomoč poklicala, bila je uže vsa v plamenih, i vsled opeklin je drugi dan umrla.

Soprožnika Jarnej i Jožefa Nabergoj iz Kazel sta 23. decembra l. l. z družimi delalci v hramu repo ribala i meju tem svojo tri i poluletno hčerko Anico v hiši ognjenici na ognjišči pred pregiščem žerjavice samo pustila. V nekoliko trenutkih je bila dekleca obleka v plamenih. Ko so roditeji svojemu otroku na sosedov klic na pomoč pritekli, bilo je uže prepozno. Za šest ur potem je ubogo deklešče svojo dušo izdihnolo. Grozno! Poleg nesreče, ki tare take zauikerne roditelje, zadene jih gotovo še sodna kazen.

Tatovi nimajo povsod sreče. V noči od 11. do 12. novembra l. l. ukradena sta bila Andreju Miklavcu iz Dan sezanskih iz njegovega voljaka, s ključem zaprtega, dva vola cenjena na 240 gl., ktera je tat uže 12. istega meseca v St. Polu blizu Tržiča necemu ondašnjemu kmetu za 220 gl. prodal. Zastran tega dejanja nahajata se pod ključem znani dolgoprstnik Ivan Tavčar Markovičev iz Dan in Janez Petelin iz Tomaževice. Ta dva moža snidla sta se 11. novembra l. l. v Križi pri tamošnjem kovači i razne priče so potrdile, da je Petelin baš tisti človek, ki je vprašavni par volov prodal. Upa se, da ta dva zrela tiča ne prideta tako hitro več dražiti svojih rojakov.

V noči od 8. do 9. decembra l. l. ukradene ste pa bili Jožefu Čebolinu Curetu iz Rodika dve kravi vredni 150 gl. Povsod so ju iskali i baš ko je imel mesar v Trstu eno teh dveh krav se smrtnim udarcem

udariti, nameril se je njen lastnik i rešil svojo rjavko prezgodnje smrti. Prodavec obeh krav nahaja se uže pod varnim zavetjem, kder bode menda še dolgo premišljeval, da nej koristno tujih goved prodajati.

Zvečer 20. decembra l. l., med tem, ko je Anton Črne Škapinov iz Tomaja se svojo družino roženkranc molil, ukradel mu je nekdo iz njegovega odprtega poda razne obleke vredne preko devetdeset gold. Poškodovanec je tekkel za človekom, na katerega je imel zastran te tatvine sum, nemudoma v Trst, tam ga je našel v osobi necega svojega nekdanjega rojaka Jakoba Pipana, ter je tudi dosegel, da so sumljivega tatú nemudoma tja odvedli, kamor navadno sonce prijazno ne sije.

„Besednik“, lepoznavski list, ustanovljen po pokojnem Janežiču, naznanja v zadnji številki lanskega leta, da preneha z novim letom. Tedaj nam ostane Slovence en sam lepoznavski list „Zvon“, katerega ureduje priljubljene slovenski pesnik, profesor Stritar, na Dunaji. V tem naj bi se združile vse naše najboljše moči in najspretnjša peresa, da postane v vsakem oziru vredno glasilo Slovencev v beletrističnem oziru.

D.r Ivana Bleiveis-a doprsnik, 48 cm. visok je dovršen in se dobiva s primernim postamentom (po slovenskem ukusu) po 5 gl. 50 kr. s pošto pri g. Franju Zajec-u akademikemu kiparju v Ljubljani na dunajske cesti 7. Naj posebno naša narodna društva, pa tudi premožnejši rodoljubi podpirajo vrliga domačega umetnika s tem, da si naroče doprsnik slavnega slovenskega voditelja.

Društvo sv. Mohorja bode baje letos prineslo na čelu svojega koledarčka dr. Bleiweisovo podobo in njegov životo pis, kateri spisati je dobil nalogo prof. Levce — Odbor je sprejel in v letošnjih „Večernicah“ ali „koledarčku“ priobčiti sklenil izvirno povest za slovenski narod: „Ponarejanje bankovcev“, od Josipa Jurčiča.

Politično društvo „Edinost“ za Primorsko bo imelo 6. januarja, na svetih treh Kraljev dan, XX. občni zbor v dvorani tržaške čitalnice (via alle Poste N.º 10). in sicer ob 10 uri dopoludne. Program: 1. Volitev odbora; 2. Predlog letnih računov; 3. Tajnikovo sporočilo; 4. Volitev pregledovalcev računov. Naj se č. udje v obilici zbora udeleže, ker se bodo pri tej volitvi poseben ozir na Istro jemal, da se v odbor zberó dobri isterski rodoljubi.

Za nakup Ruskega (Rigajskega) lanenega semena je tudi Goriška kmetijska družba dobila državno podporo, za katero kupi 20 polovnjakov tega semena za razdelitev. „Gosp. list“ pozivlja lanorejce, naj se zategadel brž oglašijo pri Goriški kmetijski družbi. Kdor tega semena kaj dobi, je po ministriki določbi zavezan, da ga povrne od svojega pridelka toliko polovnjakov, kolikor je od družbe semena prejel.

Vabilo k veselici, katero napravi vipavska čitalnica v svoji dvorani v Tabru dne 5. januarja 1879. Program: Tičnik, kratkočasna opereta v enem dejanji, poslovenil R. Rogački, glasbo zložil dr. B. Ipavc. Ples. Vstopnina k opereti 30 kr.; prvi sedež 30 kr.; zadnji sedež 20 kr.; k plesu 50 kr. Začetek ob 7. ur zvečer. U obilni udeležbi vabi K odbor vipavske čitalnice.

Razne vesti.

Ljubeznjiva žena. Necega odličnega častnika zadela je v boji ostrupena pušica v desno rame. Vidari (ranocelnici) so mu rekli, da si življenje samo takrat reši, ako si da rano po kacam človeku izsisati. Ranjenec jim je, pa odgovoril: „Bog varuj! Jaz ne morem ni zahtevati ni dopustiti, da kedo zastran mene v nevarnost pride“. Ko je ranjenec zaspal, pride tiho k njemu njegova žena i spečemu izsisa strup iz rane. Tako je ljuba vlastelica rešila življenje svojemu možu, ali za-nj je morala žrtvovati svoje življenje, ker je od strupa kmalu potem umrla.

Maček sodna priča. Župnik v Kraljevem gradcu ima krotkega srnjaka in kaj lepega mačka. Te dve živalici sklenoli ste mej sabo pravo prijateljstvo, i ker ste dolgo skupaj živele, imele ste se ena drugo tako rade, da se niste ni po dnevi ni po noči ločile. Po noči, kder sta ta dva prijatelja spala, nastal je on dan velik šum. Hišni so vstali vsled tega iz svojih ležišč. Hlapcu prišlemu na pomoč tekkel je nasproti maček ves krvav i je neusmiljeno žaloval. Srnjaka ni bilo nigder, zastoj na ga povsod iskali. Nastal je sum, da ga je kak tat vnesel. Nekoliko dni potem hodil je po mestu znan tat. Njegov obraz je bil ves opraskan, eno oko mu je pa bilo iztaknjeno, i zaradi tega se je sploh sumilo, da je on srnjaka ukradel. Pri zadevnej končnej obravnavi je bil maček za pričo,

saj so njegovi okrvavljeni kremplji popolnoma se tek- mali s praskami na tatovem obrazu. Osupli tat je obstal svojo pregreho ter je tudi dobil zaslužen kaz- nen. Srnjaka so se živega rešili. Veselo skakajo pož- dravil in objel je maček svojega rešenega prijatelja, ki mu boče za rešitev gotovo do smrti hvaležen je u- dan.

Star vladar. Ni davno od tega, kar je umrl sultan Dalfanski v južni Arabiji imenovan Omar Ab- bas, ki je svoje ljudstvo celih osemdeset let vladal. Rodil se je leta 1782. Ko je bil on šestnajst let star, umorila je neka skrivna zarota njegovega očeta sul- tana Abdurrahmana. Mladi vladar zasedel je sam vla- darski prestol ter je ukazal pred vsem, da so bili za- rotniki njegovega očeta, do šestintrideset njih, v vreče zašiti in v morje vrženi. Pokojnik je zapustil šest i dvajset sinov, osemnajst hčeri i mnogo unukov in u- nukinj. On je bil bogat kupec, posedoval je deset kupčijskih ladij i dva paroplova.

Ulica bogatašev. Najbogateja ulica na svetu je „Tifth Avenue“ v Novem Jorku v Ameriki. V tej ulici stanujejo trije bogataši, katerih vsaki ima dva miliona letnih dohodkov, dva, katerih vsaki ima po tri milijone, štiri po pet, jeden štiri, jeden osem, je- den deset, jeden petdeset, jeden šestdeset milijonov dolarjev (dolar — 180 gl.) letnih dohodkov. Potem takem znaša letni dohodek vseh 25 bogatašev 240 milijonov dolarjev.

Pismo na Boga. Ruski Mir pripoveduje sle- deči dogodek. V Petrogradu je umrl v velikem siro- maštvu neki uradnik zapustivši ženo s sedemletnim dečkom, triletno hčerko in z detetom na prsih. Gos- podinja, pri kateri so stanovali, dala jim je stano- vanje nekaj časa zastoj, ali potem jim je odpove. Kruha je bilo tudi le po malem. Jednoč zaprosi de- klara brata za kos kruha, ali deček ga jej nij mogel dati. Misli in misli in naposled se domisli — Sede in napiše prošnjo na Boga, da bi jim poslal pomoči. Pismo odnese potem v bližnjo ulico, kjer je bila poš- na škrinjica za pisma. Pa kolikor se je tudi trudil, pisma nij mogel vreči v škrinjico, ker je bil premaj- hen. Tedaj gre ravno neki duhovnik mimo in ko vi- di dečka, praša ga, kaj dela. Deček odgovori, da bi rad oddal pismo. Duhovnik se začudi, ko vidi, da je pismo nezapečateno in napisano kar tako na košček papirja. Vzame ga v roke in bere:

„Mili Bog, moja sestra hoče jesti. Pošlji ti meni tri kopejke, da jej morem kupiti kruha.“ — Duhov- nik prebravi te vrstice se začudi, začne dečka iz- prašavati in se prepriča o resnici njegovih besedi. Po svoji moči tekoj pomaga ubogoj družini. Ali s tem njegova pomoč še nij bila dovršena. Prihodnjo nedeljo po maši začne govoriti o milosrčnosti in pomoči bli- žnjemu ter postavi poleg sebe dečka. In da bi do- kazal, da so v resnici ubožci, ki so vredni krščanske pomoči, pokaže na dečka in pove, kako ga je našel in tudi prebere pismo. Potem gre po cerkvi in po- bira miloščino za nesrečno družino in hitro zaube poldrugi tisoč rubljev. Tako je Bog uslišal dečkovo prošnjo.

Nihče-nikdor. Veleučeni podlistkar piše v zad- nji „Soči“ spominavredne besede: „Namestu nigdor (nikdor) govorimo in pišemo nihče; hrvaško-slo- venska oblika (nigdo) (nikdo) je v našem književ- nem jeziku ravno tako napačna, kakor bi bilo na- pačno nigdaj namestu nigdar, ali nikje namestu nikjer. Napak pa je tudi nihčer namestu nihče; končnica, „r“ je namreč prvotno „že“ že pa je uže v besedi nihče, zakaj nihče je iz niktže, niktože, niktže.“ Toraj je nastalo iz niktže oblika nihče in niktor, nikdor. Zadnja oblika je dru- gim slovanskim jezikom bliže, nego prva, zato jo je sprejela Žnidarčič-eva Abecednica uže leta 1873. Bližajmo se bratom, a bližajmo se pravilno! Oblika nikdo neje za nas, ampak: nikdor.

Poslanica.*)

Alojzij Baderjeve sveče. Od imenovanega gospoda lastnika naprošam, naj pregledam njegovo to- varno za sveče in zalogo svečarskega blaga, prepričal sem se, da izdeluje tri verste sveč, in sicer 1. pra- ve voščene, 2. sveče za rabo pri pogrebih in 3. sveče iz umetnega voska. Prve se iz- delujejo iz pravega bučelskega voska, kterega naku- puje od domačih bučelorejcev pa tudi iz Bosne in drugih krajev. Sveče iz pravega voska narejene, se ne kidajo, so vselej nekoliko rumenkaste barve (koli- ko bolj stare, toliko bolj rumene), diše po vosku in zlomljene dajo se zopet skup stisniti. Edino take voščene sveče smejo se rabiti pri službi božji na al- tarjih, kakor določuje direktorij 1879 str. 7 št. XII. Sveče druge verste se izdelujejo iz tako imenovanega

kapnega voska, ki je veliko slabši od pravega in iz drugih primešanih tvarin. Spoznajo se te verste sveče, ker so bolj bele od pravih voščeni, ker so nekako polzke, ker za tretjino hitreje goré in se navadno močno kidajo. Sveče te verste se ne smejo rabiti na altarjih, ker niso voščene. V svečah tretje verste pa ni kapljice voska, ampak narejene so iz raznega bla- ga in se prodajajo pod imenom „sveče iz umetnega voska.“ Take sveče so čisto bele, ostanejo vedno bele in so iz Vidma in Benetk sem zavlečene. Ker niso voščene, ne morejo se rabiti pri službi božji.

Kar se tiče cene, so voščene najdražje, druge verste boljši kup, in poslednje še cenejše.

Za prave voščene sveče pri raznih razstavah do- bil je g. Bader razna odlikovanja. „Wiener Commu- nal-Prese“ piše: „Mit broncener Medaille wurde aus- gezeichnet (Paris 1878)“ „Herr Luigi Bader, welcher Wachskerzen aller Größen aus echtem Bienenwachs zur Ausstellung brachte, die durch ihre musterhafte Reinheit zu den besten Erzeugnissen dieses Genres gehören. Herr Bader wurde bei den Ausstellungen 1855 mit der ehrenvollen Erwähnung und 1873 mit dem Anerkennungsdiplome ausgezeichnet.“

Ker mi je gospod Bader s častno besedo obljubil gospodom naročnikom za cerkve vselej z dobrim bla- gom iz pravega bučelnega voska postreči, ga tedaj visoko častiti duhovščini smelo priporočam.

V Gorici 31. decembra 1879.

FR. VIDIC.

Javna zahvala.

Slavno zastopništvo tukajšnje srenje je odločilo i podarilo domači šoli 1200 m. zemljišča, deloma za praktičen porabo v kmetijski stroki, deloma učitelju v lastno porabo, in sicer s pristavkom, da se isto uknuži kot lastnina tukajšnje šole. Na takem dobro- delnem činu zahvaljuje se podpisani prav toplo vsem srenjskim odbornikom in še posebej srenj. načelniku g. M. Blažketu. Slava tem možakom! Sl. županije na Primorskem, posnemajte jih!

V Lokavcu poleg Ajdovščine dne 1. jan. 1879.

J. VOLKOV

učitelj.

Dunajska borza.

	3 Jan.
Enotni drž. dolg v bankovih	61 gl. 95 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	63 " 20 "
Zlata renta	78 " 35 "
1860 drž. posojilo	114 " 80 "
Akeije narodne banke	786 " — "
Kreditne akcije	223 " 75 "
London	116 " 75 "
Srebro	100 " — "
Napol.	9 " 35 "
C. kr. cekini	5 " 56 "
Državne marke	

O božiču pride na svetlo knjiga.

„Dr. BLEIWEISOVA SVEČANOST“

opisal po svojih stenografskih bilježkah
Ant. Bezensek.

Razen točnega opisa svečanosti, vseh važnih zdravic, govorov, vseh telegramov in pisem imela bo ta knjiga tudi lepo in verno sliko dr. Bleiweisa, da njegov životopis (spisal prof. dr. Celestin).

Zavolj svoje elegantnosti bo ta knjiga prav primerna za božična in novoletna darila. A sploh tega lepega spominka velike narodne svečanosti ne bi smelo manjkati nobenemu zavednemu Slovencu.

Cena s poštnino 60 kr. — Naročuje se s poš- nimi nakaznicami pri

Uredništvu „Jugosl. Stenografa“
v Zagrebu.

NAZNANILO SVILOREJCEM.

Svilodno seme, katero daja rumene mešičke, vzrejeno v hiši znamenitega svi- lorejca Lanza v Spljetu v Dalmaciji, na- ročuje se pri podpisanih zastopnikih za Goriško.

F. Papis

v Gorici v Raštelu h. št. 305.

Dr. Filip pl. Morelli

v Doljni Vertobji.

Koristno naznanilo

prečast. duhovščini.

Tovarna za izdelovanje voščeni sveč lastnina Alojzija Bader-ja v Gorici, ki je bila odlikovana s sreberno svetinjo pri razstavah v Gorici leta 1854. in v Trstu leta 1855., ravno tako s častnim diplomom pri svetovni razstavi v Mona- kovem l. 1855., v Parizu l. 1855., in na Dunaji l. 1873, z bronteno svetinjo na zadaji svetovni razstavi v Parizu l. 1878, priporoča svoje sveče iz čistega voska od čebel, katere lepo, mirno in počasi gorijo in prav nič ne kapajo, se ne kidajo in ne onečediijo altarja.

Cena jim je gl. 2.68 K.o. sveče iz čis- tega voska od čebel I. vrste, katere pripo- ročam visokočastiti duhovščini; gl. 2.33 K.o. od II. vrste.

Priporoča tudi svoje sveče, ki se imenujejo voščene (zmes, Kunstwachs), katere so prav enake onim iz Beneške fabrike in kojih zaloga je v Korminu.

Take sveče ki se v Korminu prodajajo za voščene in plačujejo po gl. 2.40 prodaje podpisani po gl. 1.90 K.o.

Alojzij Bader.

Zalogo mojih sveč ima tudi Štefan Kralj bandar v Kanalu, Janez Soré štacunar v Boveu, Janez Goljevšček novi štacunar v Sežani.

Plačuje se ob koncu leta, ali pa 5 kr. odbitka pri kilo, ako se precej plača.

Wir empfehlen geschätzt als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenschirme, Wagendecken (Plachen), Bettenlagen, Zeltstoffe

der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne

in Wien, Neubau, Zollerergasse 2.

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, St. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

Zastonj

si prizadeva vsakdo, našemu blagu in našim cenam konkurencijo delati; ni smo vendar edini in nikdo nas ni na tem polju dosegel; najmanjša naročitev za poskušnjo zadostuje vsakemu, ki se hoče prepričati, kako vestransko in po ceni lahko vsakemu vzetemo.

DOLOCENE CENE:

100 vizitnih listkov 50, 80 1000 pol najfinejšega papir-
kr. 1 gl. 50 kr. ja za pisma v četverki
s tiskano firmo gl. 8,
7, 8.
1000 pol dettlo v osmerki
gl. 4, 6, 8
1000 kuvertov s tiskano fir-
mo gl. 2.50.
najboljših gl. 2.80.
1000 računov v četverki gl. 7.
1000 osmerki gl. 5.
1000 pečatnih mark gl. 2,
3, 3.50.

Kdor se skupaj za 10 gl. naroči, dobi primerno ceneje. Tiskovine vsake baže se dobivajo naglo in po ceni. Zaloga vsakovrstnega papirja za poštno in uradno rabo, za risanje in zaboj.

Španski vosk, odpisne knjige, črtno, jeklena plesa, peresniki, svinčniki, pisala, pisne garniture itd. po naj- nižih tvorničnih cenah.

Da prihranimo našim častitim p. n. naročnikom nepotrebne pisarije in poštno stroške, priskrbujemo ka- koršno si bodi stvar naglo in ne da bi si vračunili kako provizijo.

Kdor naroči za vsaj 10 gl. — dobi zastonj e- leganten comptoir-koledar za leto 1879.

Na deželo se pošilja blago samo proti predplači ali poštnem povzerju.

Central-Depot für Papier, Schreib-Requisiten, et. Drucksorten
Wien III. Diessergasse 10.